

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

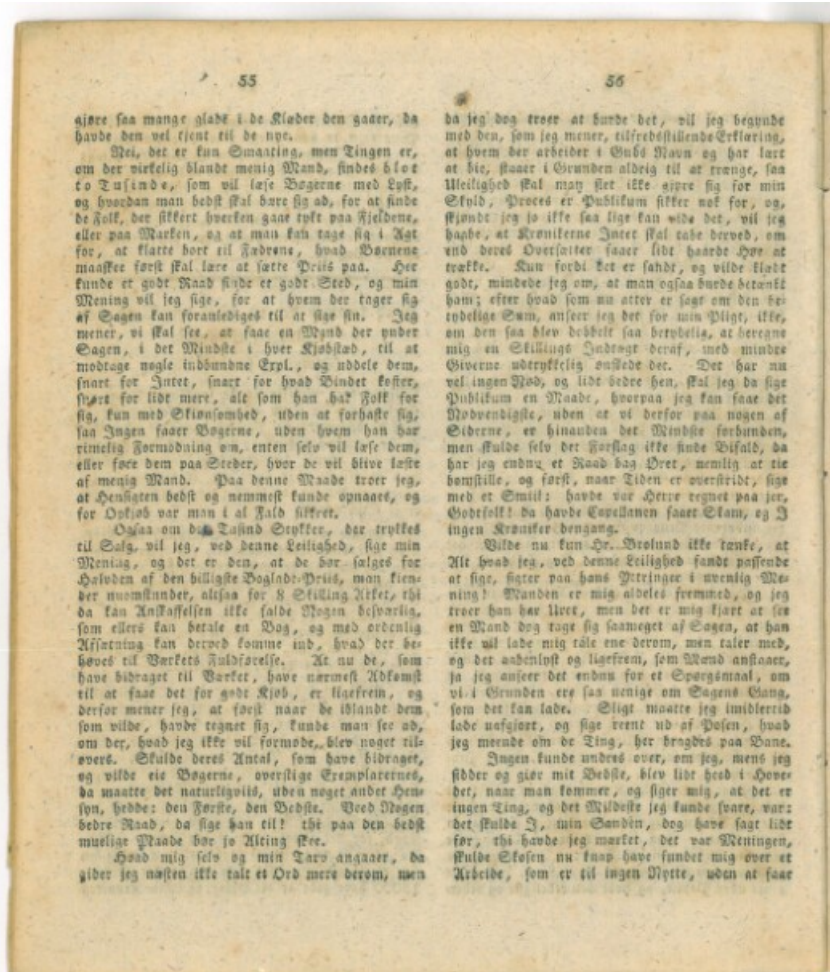
Titel: Udrag fra Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 56. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1818_324-txt-shoot-idm288/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

55
 gjøre saa mange glæde i de Kløder den gaar, da
 havde den vel tjent til de nye.

Nei, det er kun Smaating, men Tingen er,
 om der virkelig blandt menig Mand, findes blot
 10 Tusinde, som vil læse Bogerne med Lyst,
 og hvoedan man bedst skal lære sig ad, for at finde
 de folk, der stikket huerken gaar tyst paa Kjeldene,
 eller paa Marken, og at man kan tage sig i Nat
 for, at lære bort til Aedene, hvad Væsenene
 maatte først skal lære at læse Prens paa. Her
 kunde et godt Raad være et godt Seed, og min
 Mening vil jeg sige, for at hvem der tager sig
 af Sagen kan forandredes til at sige sin. Jeg
 mener, vi skal see, at saae en Mand der under
 Sagen, i det Mindste i hver Kjøbskøb, til at
 modtage nogle indvundne Eryl., og uddele dem,
 snart for Anet, snart for hvad Vinder Løstet,
 snart for lidt mere, alle som han har folk for
 sig, kun med Skinsomsed, uden at forbaere sig,
 saa Ingen saae Bogerne, uden hvem han har
 rimelig Formodning om, enten selv vil læse dem,
 eller faae dem paa Steder, hvor de vil blive læste
 af menig Mand. Paa denne Maade tror jeg,
 at Hensigten bedst og nemmest kunde opnaaes, og
 for Oplys var man i al Fald sikret.

Og saa om den Tidind Sygter, der trykkes
 til Sals, vil jeg, ved denne Leilighed, sige min
 Mening, og det er den, at de her salgs for
 Halvdelen af den billige Boglands-Pris, man fik-
 ker nuomkunder, altsaa for 8 Stilling Niser, thi
 da kan Ankøbsliden ikke salde Nogen besværlig,
 som ellers kan betale en Dag, og med ordentlig
 Afbetaling kan derved komme ind, hvad der be-
 høved til Bærrets Haldelse. At nu de, som
 have bidraget til Bærret, have nærmest Adkomst
 til at faae det for godt Kjøb, er ligefrem, og
 derfor mener jeg, at det naar de blandt dem
 som vilde, havde tegnet sig, kunde man se ad,
 om der, hvad jeg ikke vil formode, blev noget til-
 over. Skulde deres Antal, som have bidraget,
 og vilde eis Bogerne, overlige Exemplarernes,
 da maatte det naturligvis, uden noget andet Hen-
 syn, hedde: den Første, den Bedste. Ved Nogen
 bedre Raad, da sige han til! thi paa den bedst
 muelige Maade bør jo Alting ske.

Hvad mig selv og min Tare angaar, da
 gider jeg næsten ikke tale et Ord mere deraf, men

56
 da jeg dog troer at burde det, vil jeg begynde
 med den, som jeg mener, tilfredsstillende Erfaring,
 at hvem der arbejder i Guds Naam og har lært
 at hie, saar i Grunden aldrig til at vrænge, saa
 Heilighed skal man her ikke gjøre sig for min
 Skuld, Proves er Publikum sikker nok for, og,
 skønde jeg jo ikke saa lige kan vide det, vil jeg
 haabe, at Kronikerne Intet skal tage derved, om
 end derved Overfatter saar lidt haardt Høje at
 trække. Kun fordi det er sandt, og vilde liget
 godt, mindede jeg om, at man ogsaa burde betænk
 ham; efter hvad som nu atter er sagt om den kri-
 tiske Sam, anser jeg det for min Pligt, ikke,
 om den saa blev dobbelt saa betydelig, at berøge
 mig en Skillinge Andragt deraf, med mindre
 Giverne udtrykkelig ønskede det. Det har nu
 vel ingen Høje, og lidt bedre hen, skal jeg da sige
 Publikum en Maade, hvoepaa jeg kan faae det
 Højeværdige, uden at vi derfor paa nogen af
 Siderne, er hinanden det Mindste forbunden,
 men skulde selv det Forslag ikke finde Tilfald, da
 har jeg endnu et Raad bag Bæret, nemlig at tie
 hemmelig, og først, naar Tiden er overfird, sige
 med et Smil: havde vor Herrer regnet paa jer,
 Gødtfolk! da havde Copellanen saaret Stam, og I
 ingen Anstatter dengang.

Vilde nu kun Hr. Brevlund ikke tænke, at
 Alt hvad jeg, ved denne Leilighed sands passende
 at sige, saar paa hans Ytringer i nærliggende Men-
 ning? Manden er mig aldeles fremmed, og jeg
 tror han har liest, men det er mig klart at læse
 en Mand dog tage sig saameget af Sagen, at han
 ikke vil lade mig tale ene deraf, men taler med,
 og der udenloft og ligefrem, som Mand anstaaer,
 ja jeg anser det endnu for et Spørgsmaal, om
 vi i Grunden ere saa enige om Sagens Gang,
 som det kan lade. Digt maatte jeg imidlertid
 lade uafgjort, og sige rent ud af Posen, hvad
 jeg meente om de Ting, her bragtes paa Bane.

Ingen kunde undværs over, om jeg, mens jeg
 sidder og giver mit Bedste, blev lidt heet i Hove-
 det, naar man kommer, og siger mig, at det er
 ingen Ting, og det Vildeste jeg kunde sære, var
 det skulde I, min Sanden, dog have sagt lidt
 for, thi havde jeg mærket, det var Næstingen,
 skulde Skofen nu knap have fundet mig over et
 Arbejde, som er til ingen Nytte, uden at faae

Ud af fort! Men nu er Kretsen med mig det
 Trindste, thi vel er jeg et meget uberebnet Men-
 neske i Grundten, men hvad jeg, med Guds Hjelp,
 kan og vil gjøre for Fædrelandets Historie og
 Tungemaal, det er, i Jordbødt, det ikke uberebnet,
 og kun en sjælden Dybded, eller jammerlig
 Døgn-Fragt kunde bevæge mig til at kalde det,
 eller lade det, upaaagt, af Mand kalde saa.
 Men betragte Sagen fra det allerlaveste fornufts-
 Standpunkt, blot i Hensende til Statens uboortet
 Tare, da er det ingenlunde uberebnet, om No-
 manmand faar sit Fædrelands Old-Kronike i en
 Skilleff, som kan behøve dem! Hvad nu Sagen
 er, naar den betragtes fra en højere, historisk
 Standpunkt, vil jeg ikke gjertage, men sig vil
 jeg, hvad Sandhed er, at Nærligheden af, blot
 at give Kronikerne saa danske og folkelige, som
 jeg formaar, forudfatter et Sammenkald af Folk,
 Hæring og Omskandigheder, som ikke indtræffe i
 hvert Aarhundrede, og som ventelig aldrig vilde
 indtræffe meer, thi de Omstændigheder under hvilke
 jeg i Dandemmen blev foretoelig med der Gams-
 melbødt i Langgang og Tungemaal, i de Kroge
 af Fædrelandet, hvor det havde holdt sig længst,
 og vist da sagde Jævel, ere udenrivt i u fæ-
 frendue, ligesom Hælfærdigen maas man gaar,
 naar man videnfærdig skal komme ind i det gamle
 Heedens Hærfærdiger og Tungemaal, men havde
 jeg ikke havt den gammelbødt Grundbødt, da
 var jeg blevet bængende, som det er gaart fier,
 og havde aldrig lært at tolke de Gamle for Sels-
 kabsfar og Jule. Det er lænat fra, at være
 nogen Hærfærdige bød mig, at Lyften har været
 mig saa god, men det var en Hærfærdige af mig,
 heds jeg ikke af alle Hærfærdige modfærdte mig den
 Hærfærdige, at det er ligefærdigt, enten jeg kom-
 mer til at tage Lide eller Wegt af det dyrbare
 Hærfærdige med mig i Heaven, at et Par tusinde
 Døler eller Gæmpler er mere værd end Opsam-
 lingen og Sammenfærdningen af saameget Hærfærdigt
 i Danmarks Land og Tungemaal, som haare paa
 Nippet at forvænde, end den realise Haandbræ-
 ning jeg er bønnet, og først glemme mange færd
 Hærfærdige hærd og drevet til at bøde Hærfærdige, for
 at de, om de selv vil, kan igjen kende sig i Hærfærdige,
 og da, efter at have prøvet alle Ting, sig
 til at vælge det Bedste!

Utsaa, man sig om mig hvad man vil
 jeg har mit Regnskab at afgjætte for mere Hærfærdige
 Dømere: Gud og Efter-Slægten; men
 naar man kalder det ingen Ting, hvad jeg alder
 for Heedens Historie, da siger jeg: bevil! eller
 lad mig arbejde i Noet gjør det bedre, om
 I kan, eller tog til Toffe!
 N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Esterretninger.

I afvigte Aar 1816 til 1817 var i Sko-
 denhaav Tallet af de Agetviede 775 Par; fødte
 af Mandt, 1674, af Qvindet, 1552, tilfammen
 3226; Døde af Mandtjon 1534, af Qvindet,
 1336, tilfammen 2870. Altsaa 366 flere fødte
 end døde. — I det næstforegaende 1815 til 1816
 derimod var Tallet af Agetviede 1016 Par;
 fødte, af Mandt, 1821, af Qvindet, 1790, til-
 fammen 3611; Døde, af Mandt, 1704, af
 Qvindet, 1369, tilfammen 3073, altsaa 538
 flere fødte end døde. — Vi see heraf, at der fra
 1816 til 1817 ere 241 færre agetviede, 355
 færre fødte, og Overflødet af de fødte 172
 mindre end det næstforegaende Aar 1815 til
 1816. — I Høens Stift har i Kirkeåret 1817
 de fødtes Tal været større end i det næstfore-
 gaende; 308; derimod var de Agetviedes Tal
 298 mindre; Hørbødet var omtrent som 14 med
 15. — I Hollands og Følkers Stift
 vare i Aaret 1816: 647 Par Agetviede, og
 1817 derimod kun 607 Par, altsaa 40 Par
 færre; men Overflødet af de fødte var 1817 der-
 imod 1035, istedet for at det 1816 kun var 947.
 — I Sleesvig ere 300 færre fødte og 177
 færre agetviede. — I Holsten 162 flere fødte
 og 194 færre agetviede. — Disse Resultater
 vise, at Agetviederne paa de fleste Steder i Dan-
 mark aftage, og det i en anselig Grad, og at
 Hørbøden see Overbefolkning er ugrundet. Skulle
 Hærfærdigerne saaledes vedblive at aftage, saa vil
 den Hærfærdige, som hidtil har gjort saa store
 Fremfærdige, snart gaar tilbage igjen. Vel ere i
 afvigte Aar i adskillige Provindejer Hærfærdiges Tal
 større end de Dødes, men denne Hærfærdige er en
 Folge af tidligere, tidligere under Keigen, ind-

